

זרע שמשון

רבי שמשון חיים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמאי ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומוזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכי"ה הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין זצ"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המושדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורנשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקו"י גלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכי"ה השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ ישר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמוהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איה ממוורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שמוע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגענשטערן זצ"ל
בהספרו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסייע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
ישר בעולם העליון

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ ישר

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

מלליצי יין עשר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס זי"ע

עשרת הדברות. איתא במדרש (שמו"ר מז:ו) דעשרת הדברות היו כתובים חמשה על לוח זה, וחמשה על לוח זה. נמצא שהיו כתובים חמשה כנגד חמשה וכדלהלן:
אנכי - לא תרצח, לא יהיה לך - לא תנאף, לא תשא - לא תגנוב, זכור את יום השבת - לא תענה, כבוד את אביך - לא תחמוד. ונראה שיש לקשר בדרך רמז כל דיבור
כנגד הדיבור שמכוון אליו.
אנכי - לא תרצח. דבמאמר 'אנכי ה' אלוהיך' בא גם להזהיר את האדם שישתדל לכוון בתפילתו, שתפילה בלא כוונה כגוף בלא נשמה, וזה נרמז במאמר 'אנכי ה'
אלוהיך' עפ"י מה שמצינו (ברכות כח:) דאמר ר' יוחנן בן זכאי לתלמידיו כשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם מתפללים. ולכך 'אנכי' מכוון כנגד 'לא תרצח', שעון
רציחה הוא מה שמוציא את הנשמה מהגוף, וזה ממש כעין תפילה בלא כוונה. ועוד, דמה שגרם לבני ישראל שיעשו את העגל ועיברו על 'אנכי ה' אלוהיך', היה זה
רק מפני שהרגו לפני כן את חור ועברו על 'לא תרצח'.
לא יהיה לך - לא תנאף. יש לפרש עפ"י הדיוק מחז"ל שמי שעובר על זנות מוליד בנים זרים שמכעיסים לבוראם. ועוד שמצינו שהעבודה זרה נקרא 'זנות', דכתיב
'זונה אחרי אלהי נכר הארץ', וממילא חזינן שב' עבירות הללו אחד הם.
לא תשא - לא תגנוב. יש לפרש שפ"י מה שכתב רש"י (ויקרא יט:יא) דמי שגונב סופו לישבע לשקר. ועוד שאמרו (גדרים ז:) שבכל מקום שהזכרת ה' מצויה, עניות
מצויה, ומי שמזכיר שם ה' לשוא, גורם עניות לעולם. ונמצא עובר בלא תגנוב שגונב טובה מן העולם, וזהו אורך הגלות.
זכור את יום השבת - לא תענה ברעך עד שקר. השבת היא אות בין הקב"ה לישראל, והשבת היא זכר לבריאת העולם שנברא במאמר, ומי שמדבר שקר, פוגם מאמר

הופיע ויצא לאור

ערוך לגר - ברכת הבית על מסכת כריתות

מהדורה מפורסמת בתכלית ההידור והיופי
עם הגהות והערות ואנלי תיקונים

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
ליתר פרטים: 718.854.9897

פיו ואינו יכול להעיד על השבת. ועוד שהאמת מקיים את העולם והשקר מכלה את העולם, ולכן מי שהוא דובר שקרים אינו יכול להעיד על השבת שהיא זכר לקיום העולם.

ולפ"ז יובן מה שמצינו שעם הארץ אימת שבת עליו, ובשבת אינו חשוד לשקר, ולא מצינו דבר זה בשאר עבירות, ועל כרחך צריך לומר שעבירה זו חמורה מאד בעיניהם לעבור עליה בשבת, לפי שכנגד 'זכור את יום השבת' יש את הציווי של 'לא תענה ברעך עד שקר'.

כבד את אביו - לא תחמוד. יתפרש על פי מה שמצינו (ע"ז ה.): אמר ר"ל באו ונחזיק טובה לאבותינו שאלמלא לא חטאו, אנו כמי שלא באנו לעולם. ופירש"י, שכל זמן שהם קיימים אין אנו חשובים לכלום. וי"ל שלכן הזהיר נגד כבוד את אביו ציווי לא תחמוד, לרמוז שלא יחמוד את מיתת אביו בשביל כבודו.

ולפ"ז יש לומר עוד, דזהו הטעם הנכון למה הוצרך הכותב לכתוב דוקא במצות כיבוד אב ואם שכן של אריכות ימים, אע"פ שמצוה זו חמורה מאד והשווה הקב"ה כבוד האב לכבוד המקום, כי רצה לומר לאדם שאל ידאג משום כבודו שנחסר ע"י אביו, וידע האדם שאם יכבד את אביו יאריכו ימיו ויתארך ג"כ כבודו, ומה שיפסיד ע"י ימיו של אביו שיצטרך לעסוק בכבודו ולכבדו, אדרבה ירוויח יותר ע"י שיכבד את אביו כי בכך יתארכו ימיו. (זרע שמשון יתרו אותיות כב - כו).

מלא העומר

לע"נ הג"ר יצחק ב"ר צאלאח מנחם זצ"ל יא"צ ד' סיון

אנכי עומד בין ה' וביניכם בעת ההוא להגיד לכם את דבר ה', כי יראתם מפני האש, ולא עליהם בהר. תמוה [מה שאמר דהטעם שלא עליהם בהר הוא משום 'כי יראתם מפני האש'], הרי לא הורשו לעלות בהר, והאלישיך כתב לפרש בדרך רחוק. והנראה כי בודאי הוא יתברך לא ימנע טוב להולכים בתמים, כי אילו גמרו כולם בלבם לעלות אל ההר במסירות נפש, לא היו ניזוקין, ולא היה יתברך מונע הקדושה יתירה. ואולם אחר שהם לא היה לבם שלם להשליך נפשם מנגד למסור נפשם על חפץ התקרבות אל הקדושה, לכן אף אם יהיה איש פרטי שישליך נפשו מנגד, אין כדאי להתקרב אל הקדושה, כמו שהוא בזכות רבים.

ובזו מובן מה שאמר בפרשת יתרו 'ויאמר ה' אל משה רד העד בעם פן יהרסו אל ה' לראות ונפל ממנו רב', ויש לדייק מהו לשון 'ונפל ממנו רב' לשון יחיד. אמנם יראה כי בוודאי אילו היתה כוונת כולם לקרב עצמם לקדושה, לא היה מונע יתברך לקרב יותר, אבל אם 'יהרסו' רק 'לראות' [את כבודו יתברך], אפילו שיהיה יחיד פרטי שכוונתו למסור נפשו להתקרב לקדושה, מ"מ לא יספיק זכות יחיד לגשת למקום המקודש, וכיון שכל העם אינם בבחינה זו להתקרב במסירות נפש, לא יספיק זכותו של יחיד

להתקרב, 'ונפל ממנו' אפילו מי שהוא 'רב' וגדול, כי אין זכות יחיד מספיק עם כי גדול הוא.

לכן הבליע רועינו הנאמן בתוכחתו כלומר למה 'אנכי עומד בין ה' וביניכם, וזה 'כי יראתם מפני האש ולא עליהם בהר', שאין כוונתכם להתעלות בעליה להר לקבל קדושה יתירה, לכן לא הורשיתם להתקרב יותר ממקום המוגבל לכם, יען היותכם במדרגה פחותה, 'כי יראתם מפני האש', כי אילו הייתם במדרגה הראויה, לא הייתם יראים מפני האש, ואילו היה כן הייתם מורשים לעלות.

לע"נ הג"ר שמואל ב"ר מנחם דאנאט זצ"ל יא"צ ד' סיון
טומטום בחובת ראייה. בירושלמי (חגיגה פ"א ה"א) אמרו בנוגע טומטום בחובת ראייה, דאם נקרע ביו"ט הראשון ונתברר שהוא זכר, הכל מודים שהוא חייב. אבל אם נקרע בשאר ימי החג, נחלקו אמוראים, חזקיה אמר כיון שאינו חייב בראשון אינו חייב בשני - כדון גר שנתגייר בשאר ימים או נטמא בראשון ונטהר בשאר הימים, ור' יוסה אמר שאע"פ שטמא שנטהר פטור, הרי זה לפי שאינו ראוי בראשון, אבל בטומטום ראוי הוא והקריעה היא שגרמה. וביאר הפני משה

שם, שהוברר הדבר שזכר גמור היה בראשון, אלא שלא היה ידוע וניכר, אבל אח"כ נתגלה שאף בראשון חייב היה בראייה. ובאופן אחר כתב האבני נזר (אבה"ע סימן י"ט), שאף לדעת ר' יוסה טומטום כל זמן שלא נקרע פטור הוא בודאי, אלא שכיון שאין פטור מצד שהוא משונה, אלא מצד שהוא ספק אצלינו אם הוא זכר או נקיבה, ואילו היה בא אליהו ואומר שהוא זכר היה מתחייב אע"פ שלא נקרע, לכן כשנתברר בשני שהוא זכר, זה שהוא פטור בראשון מחמת ספק, אינו פטור. שדוקא כשפטור בראשון מחמת פטור בעצם האדם, פטור בשני, משא"כ כשדבר אחר גרם לו. וז"ל:

הנה מתחילת דברי ירושלמי מוכח דמטעם ודאי היה פטור ואפי' באמת זכר הוא, דאי רק מטעם ספק, הרי כשנקרע אגלאי מילתא למפרע דמתחלה בר חיובא הוה וכו'. אולם פירוש דברי ר' יוסה עפ"י דברי התוס' במתני' דחגיגה בחל יום ראשון בשבת, אי לב"ש מקריב בשני אף שלא ה' ראוי בראשון, כיון שהאדם ראוי, והפטור מחמת הזמן ע"ש. והכא נמי כיון שהיה זכר, האדם היה ראוי, רק מחמת חסרון ידיעה היה פטור, הרי דבר אחר גרם לו לפטור, ואינו בעצם האדם. וזה שאמר קריעה שגרמה, שאין מה שהוא סתם תחלה עצם הפטור, והקריעה עצם החיוב, שהרי אף תחילה אם היה נודע שהוא זכר היה מביא אף שסתום, כיון דאם יבא אליהו ויאמר שזכר הוא מביא, ואין הפטור רק מחמת חסרון ידיעתו, והסתירה גורם שלא נדע, והקריעה גורם שנדע, ועל כן אף שהסתירה והקריעה בעצם האדם, לית לו בה, כיון שאינו אלא גורם אל הידיעה. והנה לפי פירוש זה מוכח מירושלמי דמה שמיעטה התורה ספק, אפי' באמת הוא באופן החיוב, פטור מתורת ודאי, כיון שהוא אינו יודע.

הופיע ויצא לאור

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

מלוכט מתוך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הג"ר שלום אייזן זצ"ל
בעת הספדו בשעת הלילה
של מרן בעל החזון
יחזקאל הכרזו:
"נצטויתי מאת רבינו
למסרם שהבטיח שימליץ
טוב למי שילמוד בספריו,
וכן למי שיפיץ את חידושי
תורתו"
(רבותא אמריס או"ח ח"ב עמ'
רמ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המובחרות
המפצה ראשית: גרינפעלד
718.633.8103

ליתר פרטים, וכן לקבלת גליון "מליצי יושר" בכל שבוע:
gilnyonmy@gmail.com 732.510.0560

לע"נ הג"ר משה שלמה ב"ר מרדכי הלוי העלר זצ"ל יא"צ
סיון

הטעם דר' זירא התענה שישכח תלמודא דבבל.
אמרו בב"מ (דף פה) דר' זירא התענה דלשכח
תלמודא דבבלאי. וי"ל הטעם לפי שאמרו
(שבת קמה:) דהתלמידי חכמים שבבל אינן בני
מקומן וכו', ואמרינן (מגילה יב): מיום שחרב
ביהמ"ק וגלינו מארצנו ניטלה עצה ממנו, ואין
אנו יודעין לדון דיני נפשות. זיל לגבי עמון
ומואב, דיתבי בדוכתייהו כחמרא דיתבי על
דורדייה וכו', דכתיב שאנן מואב מנעוריו
ושקט הוא אל שמריו ולא הורק מכלי אל כלי
ובגולה לא הלך, על כן עמד טעמו בו וריחו לא
נמר וכו'. ולכן דעת בני ארץ ישראל צלולה
יותר מבני בבל. ובזה יובן מה שאמרו (מנחות
לז): בעא מיניה פלימו מרבי, מי שיש לו שני
ראשים, באיזה מהן מניח תפילין. סבור היה
רבי שאין בריה כזו, ולפיכך אמר לו לפלימו:
אתה לועג לי, וראוי אתה לעונש, הילכך או
'קום גלי' והיינו צא לגלות, או קבל עלך שמתא.
וע"ש בתוס' וצאן קדשים. ונראה דר"ל
כשתגלה אז לא יהיה שכלך צח, שפיר תשאל
שאלה זו, ולא עכשיו.

או אפשר (הטעם דר' זירא התענה דלשכח
תלמודא דבבלאי), משום דאיתא בגדרים (דף
כג.) 'ונתן לך לב רגז' בבבל כתיב, ואמרינן
(פסחים סו:) כל הכועס אם חכם הוא חכמתו
מסתלקת.

או אפשר (הטעם דר' זירא התענה), משום
דאמרינן (קדושין מט:) דבני בבל עניים, ונודע כי
עני אין לומד כל כך, מדחוצרכו לחייבם מהלל
ביומא (דף לה:) וכו'.

או אפשר משום דאמרינן (קדושין שם) גסות
הרוח לבבל נחית, ואמרינן בפסחים (דף סו:) כל
המתיהר חכמתו מסתלקת. ושוב מצאתי
בירושלמי (פרק תמיד נשחט) 'מסורת בידי
מאבות שלא ללמד אגדה לא לבבלי ולא לדרומי
שהן גסי הרוח ומעוטי תורה' ע"כ, משמע דזו
נתינת טעם גסי רוח על כן הם מעוטי תורה.
(אוצר החכמה פ"ד הלכות דעות הכ"ג).

לזכות תבני. להצלחה בכ"ע ונחת דקדושה מכל יו"ח

יוחן שם ישראל נגד ההר. אמרו חז"ל (ילקוט
ישעיה פרק ס"א רמז תק"ה) עה"פ 'כחתן יכהן
פאר': אתה מוצא כיון שעמדו ישראל על הר
סיני, היו מצמצמין עצמן ככלה, פותחין אחת
וקומצין אחת, ע"כ. ויש להבין הכוונה. ויש
לפרש, דמי שרואה בשתי עיניו, אינו רואה רק
מקורב, ולא מרחוק, אבל מי שרוצה לראות
למרחוק, אז צריך לסתום עין אחת, ולהביט בעין
אחת, ואז הראיה מצומצמת ביותר באותו עין.
וכן ישראל כל זמן שלא קיימו המצוות, לא היה
להם לב לדעת ולהשיג נועם מתיקות מצות ה',
והיו עומדים מרחוק, שהוצרכו לראות בעין
אחת ולסתום עין השני כדי לצמצם הראיה, אבל
כאשר נתקברו אל ה', וכבר קיימו המצוות,
נתקיים בהם 'טועמיה חיים זכו', נתקברו אל ה',
והיו יכולים להביט בשני עינים.

וכן הוא אצל הכלה אשר לא נתקברה עוד אל החתן ועומדת ממנו מרחוק, כי מסוהה
הבושה עליה, ואם ברצונה לראותו, פותחת אחת וקומצת אחת להראות שהיא
עדיין רחוקה ממנו, אמנם כשמתקרבת אליו, היא כבר פותחת שתי עיניה לראותו.

מכון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - מהדורת לאנדא

על פרשיות התורה ומועדים

עם ביאורים הארות והערות

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
ליתר פרטים, וכן לקבלת גיליון "מליצי יושר" בכל שבוע: gilyonny@gmail.com

הופיע

ויצא לאור

"הגיד אדמו"ר
זצוקללה"ה קודם
פטירתו שאם ילמדו
בספרים שלו, יהיה
למון ולעור גם אחר
פטירתו מוכש כמו
בחיים"

(ארץ צבי עה"ת עמ' רמ"ב)

מלוקט מתוך גליונות
"מליצי יושר"
שיוצא לאור עולם
מדי שבוע בשבוע

וזה כונת המדרש דכשעמדו ישראל על הר
סיני היו עדיין ישראל רחוקים ממצות ה', ולא
זכו עוד להשיג נועם מתיקות מצות ה', על כן
היו בבחינה כזו שפתחו עין אחת וסגרו עין
אחת כדי לראות היטב, אמנם לאחר מכן זכו
ישראל להרגיש בנועם מצות ה', ולא הוצרכו
לסגור עין אחת כדי לצמצם הראיה.

לע"נ הג"ר שאול ב"ר מנחם מנדיל ברוס זצ"ל יא"צ
שבועות

וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים וגו' על כן צוה
ה' אלקיך לעשות את יום השבת. יש לפרש
לפי מה שכתב הרמב"ן (שמות כב:) עה"פ
'אנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים
מבית עבדים', כלומר שהנך נקנית לו בגאולת
מצרים להיות עבד לעולם אתה ובניך, כמו כל
עבד שנלקח במלחמה נקנה, ורק הקב"ה נותן
לך חירות, ואינו משאיר לו רק קיום אלו
המצוות וכו'. וכזה ג"כ שבת, דבאמת כל
השבוע נצטרך לעבוד להקב"ה, כמו שעבדנו
לפרעה בחומר ולבנים בפרך, ותבן לא ניתן
לנו, ועכשיו הקב"ה נותן לנו כל השבוע, רק
יום השביעי נקבע לקדש אותו ולעסוק רק
בתורה ועבודת ה', 'שמור את יום השבת
לקדשו', כמובא בטור (או"ח סי' ר"צ) בשם
המדרש דבן זוג של שבת היא התורה, ולזה
נתן ה' נשמה יתירה להשיג התורה ביותר,
ובשבת עבד אתה לה', וזה 'וזכרת כי עבד
היית בארץ מצרים', על כן לעבוד אותו עכ"פ
ביום השבת, 'על כן צוה וגו' לעשות את יום
השבת'.

לע"נ הרבנית אסתר אדרעי בת הרה"ק ר' ישראל זצ"ל יא"צ
ז' סיון

קודם מתן תורה אם היו צריכים עדים להרוג
המחוייב מיתה. במדרש רבה (שמות ב"ב)
עה"פ 'ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את
המצרי', איתא כך: ראה שאין תוחלת של
צדיקים עומד ממנו ולא מזרעו עד סוף כל
הדורות. ועיין בגור אריה שם שכתב דמחוייב
מיתה ב"ד אפילו אם היו רואין ברוח הקודש
שיצא ממנו זרע טוב, אין משגיחין על זה, ואין
נפטר, ורק שם דלא היו עדים שבא המצרי על
אשתו, רק שידע זה משה ברוח קדשו, לכן
לכן מהני בזה שפיר ראיית רוח קדשו לפוטרו
אילו היה רואה שיצא ממנו זרע טוב, ע"ש.
וצ"ע איך נתחייב כלל מיתה ע"י ראיית רוח
הקודש. ועיין ראש השנה (דף כא): ביקש
שלמה לדון דינין שבלב שלא בעדים וכו',
יצאתה בת קול 'על פי שנים עדים יקום דבר'.
ואולי נבואת משה רבינו ע"ה שאני.

ועוד יש לומר, דקודם מתן תורה שאני, דרק
ממתן תורה ואילך הוא דכתיב 'על פי שנים
עדים יקום דבר', משא"כ בהך דמצרי דהיה
קודם מתן תורה, על כן קודם מתן תורה
שפיר היו רשאין לדון דינין שבלב עפ"י ראיית
רוח הקודש וכסברת שלמה. ואי דמשה רבינו ודאי קיים כל התורה עד שלא ניתנה,
עם כל זה הרי היה זה רק ממדת חסידות, וא"כ לגבי מדת חסידות שפיר מהני
ראיית רוח הקודש.

חדש מבית מכון מורשת הגר"ח

כרך
חדש

הפנה ראשית בארץ: ספרייתו - ניטול: בחי"ל: עם הספר - לעוין
moreshetshagrach@gmail.com

הספר שמסוגל לרפואה

יצא לאור הספד"ק מנחה חדשה

שהמחבר הרב"ק מופת הדור
מורן רבי ברוך פינחס מסקאלע זי"ע

כתב בהקדמתו
**'אקוה לה' מי שיחזיק
ספר זה בביתו, ובפרט מי
שילמוד בו, כי זכות של
תיבת בראשית ברא יגן
עליו שיהיה לו רפואה לכל
אבריו'**

יצא לאור ע"י מכון סל אורות,
מוקדשות כיש נוחה במיוחד
אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים
ליתר פרטים אפשר להתקשר ל
minchachadush@gmail.com

חדש מבית מכון מליצי יושר

הגדרות אבני נזר - על ענייני מילה

ליתר פרטים, זכר לקבלת גיליון 'מליצי יושר' בכל שבוע:
giljony@gmail.com 752.510.0560

בספה"ק (נר ישראל רוזין) עה"פ 'כה אמר
בנך יוסף', **תשוב** ותתפלל לאבינו שבשמים
ותלמד זכות עליו, שבכל הגזירות ושמות
'אלקי' לא החלפנוהו באחר, ועליו הורגנו כל
היום, ועדותה יועיל במהרה בימינו אמן.

לע"ג הג"ר פסח הערץ ב"ר בנימין בערמאן ז"ל יא"צ א' סיון
ספק נזירות להקל. איתא בתוספתא (נזיר
פ"ב ה"ד), ובמסכת נזיר (דף ג.), שר' יהודה
סובר ספק נזירות להקל. וכן נקט הרמב"ם
(נזירות פ"ב ה"ט). ובשטמ"ק (שם דף ח.)
כתב דטעמא דר' יהודה שסובר ספק נזירות
להקל, הוא משום ד'לא מחית איניש נפשיה
לספיקא', ולכן אינו נזיר כלל, שכך היתה
דעתו דאם לא יוכל לברר הדבר לא יהיה
נזיר. וכגון שאמר 'הריני נזיר כשהיה לי בן',
והפילה אשתו, ואין אנו יודעים אם נפל היה, או
בן קיימא, דאינו נזיר אפילו מספק. וכן באומר
'הריני נזיר על מנת שיהא בכרי זה מאה כור',
והלך ומצאו שנגנב או שאבד, רבי יהודה מתיר
שספק נזירות להקל, כי 'לא מחית איניש
נפשיה לספיקא', ולא היתה כוונתו להיות נזיר
אלא אם כן יתברר שאכן היה בכרי מאה כור.
ולפ"ז אם לבסוף יתברר שאכן היה בכרי מאה
כור, הרי זה נזיר, דמה שאמרו 'ספק נזירות
להקל', היינו שדעתו היתה שאם לא יתברר
הדבר, אז לא יהיה נזיר.

אבל החזון יחזקאל מדייק מדברי הרמב"ם
שסובר דמה שאמרו 'ספק נזירות להקל', אינו
משום ד'לא מחית איניש נפשיה לספיקא', אלא
אף אם לבסוף יתברר הדבר, אינו נזיר.

וז"ל החזון יחזקאל (נזיר ג.): מדברי הרמב"ם
(נזירות פ"ב ה"ז) משמע דאית ליה טעמא
אחרת בהא שספק נזירות להקל, וז"ל
הרמב"ם: האומר הריני נזיר כשהיה לפלוני בן,
ושמע חבירו ואמר ואני, הרי זה ספק, שמא לא
נתכוין אלא להיות נזיר כמותו, או לומר שאני
אוהב אותו כמותו, וספק נזירות להקל, עכ"ל.
מסתמך לשונו משמע שאפילו אם אמר אח"כ
שנתכוין להיות נזיר כמותו, אינו נזיר, משום
שספק נזירות להקל, אע"פ שבכחא גזונא
שאומו שמתחילה נתכוין להיות נזיר, אין בה
משום ד'לא מעייל איניש נפשיה לספיקא', ובכל
זאת אינו נזיר מטעם שספק נזירות להקל,
עכ"ל.

וגדר הדברים הוא, דהנה אמרו בנדרים (דף יט'),
שני אנשים שהיו עומדים ועבר לפנייהם אדם
שלישי, ואמר אחד מהשנים 'הריני נזיר אם אדם
זה נזיר', והשני אמר 'הריני נזיר אם אין אדם זה
נזיר', אמר ר' יהודה משום ר' טרפון, אין אחד
מהם נזיר. לפי שלא ניתנה נזירות אלא
להפלאה, שיאמר בפירוש ובודאות תוך ידיעה
ברורה שבשעת נזירותו הוא נעשה נזיר, ולא
כשהוא מסופק בדבר. ולכן באומר 'הריני נזיר
על מנת שיהא בכרי זה מאה כור', אע"פ שלא
נגנב ולא נאבד, אלא הכרי נשאר במקומו, אינו
נזיר, דכיון שהוא לא ידע בשעת נזירותו אם יש
בו מאה כור, אין זו נזירות של הפלאה, ע"ש
בסוגיא.

ועוד יש לומר, דהא דאסור לדון דינין שבלב על
פי רוח הקודש וכנ"ל הוא רק בישראל, דכתיב 'על
פי שנים עדים יקום דבר', משא"כ בן נח דנהרג
בעד אחד, וא"כ עד אחד יש לומר דחשוב רק
הוכחה ואין לו תורת עדות, מדאינו נאמן בישראל
רק לשבועה אבל לא לממון ולעונשין, ועל כן כיון
שהוכחה מועלת בבן נח, לכן שפיר מועלת ג"כ
ראיית רוח הקודש, דנבואה דהיא ברורה ועדיפא
ודאי מהוכחת עד אחד.

ועוד יש לומר, דהנה בסוטה (דף מו:) איתא [גבי
אלישע]: ויפן אחריו ויראם ויקללם בשם ה' מה
ראה כו' ראה שאין בהן לחלוחית של מצוה,
ודילמא בדרעייהו ניהוי, אמר ר"א לא במ ולא
בזרעם עד סוף כל הדורות, ע"כ. וצ"ע ג"כ דאריך
היה רשאי לסמוך על זה להורגם, הא אמרינן
(ברכות י.) 'בהדי כבשי דרחמנא למה לך'. וי"ל
דשאני התם דלא הרגם בידים, רק קיללם בשם ה',
וזה איננו פעולה טבעית רק פעולה אלקית, ולא
חשיב שפיכות דמים, ונקרא רק עונש שהצדיק
מעניש לאדם וכו'. וא"כ הכא נמי מה שקיללם חשוב
רק עונש שהענישם, ועל כן לענין זה שפיר היה מותר
לסמוך על ראיית קדשו שראה שלא יצא מהם זרע
טוב.

ועוד יש לומר, דכיון דלא עשה פעולה אלקית, על
כן לענין פעולה אלקית שפיר רשאי לסמוך על
הענין האלקי שלו שראה בו שלא יצא מהם זרע
טוב, ואינו דומה להך דברכות דציוותה תורה לקיים
פרו ורבו במעשה טבעית ולכן לא יועיל לפטור בזה
ראיית רוח הקודש ודו"ק. ולפ"ז י"ל גם בנד"ד למ"ד
במדרש דמשה ברינו נמי הרג את המצרי בשם
המפורש, א"כ ג"כ שפיר היה רשאי לסמוך על ראיית
רוח קדשו וכמובן.

לע"ג הג"ר חיים אברהם דובער ב"ר שניאור זלמן לעוין זצ"ל יא"צ א'
שבועות

על עמך יערימו סוד (תהלים פ"ג). תיבות אלו
בגימטריה 'רעם גבורה מלכוד'. והכוונה, ד'רעם'
השית 'גבורה' על שונאי בני ישראל, 'מלכוד' שלא
יכולו להרע וללכוד שום בר ישראל ח"ו.

הראנו ה' חסדך וישעך תתן לנו. פי', תעזרני שאזכה
להיות ראוי לקבל 'חסדך', ולא אצטרך לחסד חנם,
אלא בשכר מעשי הטובים, כאברהם אבינו שאמרו
רז"ל (זהר ח"א רפד): שכל החסד שהיה מתגלגל
בעולם היה בזכותו. והנה אמרו רז"ל הכל בידי שמים
חוץ מיראת שמים, שנאמר 'מה ה' אלקיך שואל מעמך
כי אם ליראה', וכמו שבני אדם כשמשגיגים מבוקשים
נקרא אצלם 'ישועה', כן אצלו יתברך כביכול כשהיה על
אנחנו יראי שמים לאמיתו, הכתיב לעצמו ישועה, על
כן התפלל 'וישעך' שנקרא אצלך ישועה היינו היראת
שמים, 'תתן לנו', תיבת 'לנו' עם הנקודות גימטריה ה'
אלקים', היינו כשיתגלו חסדי הוי"ה וימתיקו גבורות
אלקים, אז נשיג יראת שמים, וזה 'תתן' במתנה ע"י
לנו', ההמתקה כנ"ל, אמן כן יהי רצון.

ה' אלקי ישועתי (תהלים פ"ח). הנה אמרו רז"ל (מגילה
כט.) שהשכינה הקדושה עמנו בגלות, ולמענה יגאלנו
ה'. ויש לומר דתיבות 'ה' אלקי ישועתי' בגימטריה עם
האותיות 'אך אב כה תשובע אלקי'. ופירושו, דשכינה
הקדושה שנקראת 'כה' (זהר ח"ג ר"י), כמו שכתבו

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה'ק כהרד"ק הרצ"מ מאראד זצ"ל

**אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד
דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.**

וואס טוהט מכן דורות ישרים:

- א ת"ח וי"ש וואס טוהט עס שוין
אסאך יאהרן צו העלפן אידן,
וועט עס טון פאר אייער ישועה
להתפלל, כדי איר זאלט קענען
מיוואט, באמנות, קאנפידענשל.
- יעדע נאמען איז א באווערע
שטיין, באווערע עבודה און
תפלות פאר א לעבערע צייט.
אלעס ווערט געטון מיט גרויס
איבערגעבענקייט, מיט כונה,
במחשבת, אזוי האט עס די ריכטיגע
כח.
- משייבט די גאנצע נוסח אויפן
שטיין סיי פאר מען באקט די
חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע
טעות. די שטיין בלייבט אין דעם
אויפונג פאר 2 וואכען.
- מאזגט די תפילה 18 מאל אויפן
שטיין, ביי די ריכטיגע צייטן.

דאך איין דעם מקובלדיגע אופן פון מכן דורות ישרים וועט מען ווי עס ווערט מוקד
ווערער פון אריה'ק אויפן האר: יצחק הלל (אריינברענגען יראת חטא צו אידישקייט) שיהיב לב
לשמים (לשם ד'ישרים' די גאנצע מענטש), וואס מלאים (וועט וועט וואונדער).
מקונען עס געבען פון מענטש.

פאר פרטים וועט-טקסט מכן דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

**צופרידענע
עלטערען פון
מכון דורות
ישרים זאגן:**

"מיון קונד איז
געווארן א
אנדערע
מענטש. ער לערנט
מוסר, ער וויל
ענדיגען א מסכתא

"מיון וועט בעט
מיון וועט מיר
פאר סוף זמן קורא
שמע

"מיון יצחק האט
אריינברענגט א
פילטער

"אין האב נישט
געוואלט קיין
מנחה פארדעם.
נישט וויסנדיג וואס
מיון בחור טוהט

"כיצא
געטריבען ווען
החלחל מיט
מיינע קינדער נאכען
מנדב יצחק פאר מיון
חבר'ס קינד

מצוה נדירה שהמקיים אותה נוטל שכר כנגד כולם

כתב בשו"ע הרב (ת"ת פ"ב ס"א): 'מצות עשה של תלמוד תורה על כל אדם לעצמו ללמוד כל התורה שבכתב ושבעל פה כולה'. וכ"כ בסעיף י' וז"ל: ללמוד פעם אחת כסדר [תנ"ך] וכל התלמוד בבלי וירושלמי ומכילתא וסיפרא וסיפרי ותוספות וכל המדרשים מתנאים ואמוראים כמו מדרש רבה ותנחומא ופסיקתות וכיוצא בהן ומדרשי רשב"י (-זוהר) כדי שיוכל לגמור כל התורה שבעל פה כולה פעם אחת בחייו, עכ"ל.

זה מצוה שרק יחיד סגולה מקיימים אותה, וקל מאוד לקיימה אם מקציבים לזה זמן מועט בכל יום, ובזה זוכים לקיים מצוה נדירה של מצות ת"ת ששקול כנגד כל המצוות, ואין לשער גודל השכר שזוכים עבור זה בפירות בעוה"ז והקרן לעוה"ב

נתפרסם לזכות י.ב.ח.ה. לנחת דקדושה מכל י"ח

ספר גם בהלכה זו: 'וספק נזירות להקל כדילפינן, עכ"ל. [המשך בשבוע הבא].

לע"נ הר"ר מנחם משה ב"ר אברהם פעלזנבורג ד"ל יא"צ ב' סיון

כפה עליהם הר כגיגית. איתא במדרש דמשנה שנברא העולם עד מתן תורה היה העולם עומד בגמ"ח, משנתנה תורה היו שני עמודים תורה וגמ"ח, והיה העולם רותח עד שהוקם המשכן

והיו ג' עמודים תורה ועבודה וגמ"ח. ודברי המדרש צ"ב דלמה קודם מתן תורה שהיה רק עמוד אחד לא היה העולם רותח, ואח"כ שהיו שני עמודים, כן היה רותח. וכבר הקשה כן האלשיך, ומתוך דקדוק שנתנה תורה היה די בעמוד אחד, לפי שלא היו עוד עוונות, אבל אחרי שנתנה התורה ולא קיימה, היה רותח עד שהוקם המשכן שהקרבנות היו מכפרין, כך ראיתי שמבארים דבריו. ועל זה מקשים, דהא היה דור המבול דור הפלגה, וא"כ מאי הענין שלא היו עוונות. ולענ"ד ליישב הדברים, דידוע שיש ג' מיני מצות: א) **שכליות**. שהשכל מחייב כגון גזילה רציחה כיבוד אב ואם וכו' שזה אפילו בלי קבלת התורה, השכל מחייב לקיימם. ב) **ציוויים**. כגון תפילין

ציצית שהתורה הק' ציוות לקיימם, אבל יש בהם טעם לזכור יציאת מצרים וכהנה הרבה מצות בתורה. ג) **חוקים**. שכך הקב"ה מצוה לעשות בלי שאנחנו נדע טעמם. וא"כ נלענ"ד שקודם מתן תורה היו מצות שכליות, כגון דור המבול שעברו על גזילה ועריות, וכמו דכתיב 'כי מלאה הארץ חמס', דלא נחתם גזר דינם אלא על הגזל, וא"כ זהו לא נקרא חיוב מטעם ציווי, אלא מטעם שהשכל מחייב גם עונש על עבירה זו, והעוונות האלו רק סיכנו חיי האדם, אבל לא היה סכנת החרבת העולם לתוהו ובוהו, שרק אחרי מתן תורה שהקב"ה ציוה לקבל התורה ונתן לנו תורתנו הק', שאז אחרי קבלת התורה, העוונות גרמו לסכנת העולם, ולכן היה העולם רותח

אם עברו על התורה, ולכן היו צריכים המשכן, והעולם היה רותח עד שעשו המשכן והקריבו קרבנות והקרבנות היו מכפרים, זהו לענ"ד כוונת המדרש לפי פירוש האלשיך הק'.

וא"כ נראה לי לומר בס"ד, דעם ישראל הא עמדו בעת יציאת מצרים במדרגה גדולה מאד, דהרי ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל הנביא, זאת אומרת דעם ישראל עלו למדרגה גדולה מאד בהשגת הבוה"א ית"ש, וכשעמדו ישראל ליד הר סיני, עבר הזוהמא מהם, וכל גופן היו מצחצחון כצחצחא דמלאכין עילאין, והיו במדרגת מלאכים ממש, וא"כ עם ישראל היו בעלי מדרגות גדולות מאד, והקב"ה היה שמח יותר מימא דנברא העולם, וא"כ עם ישראל השיגו התורה עוד לפני שקבלוה, וכמו שאומרים בהגדה של פסח 'אילו קרבנו להר סיני ולא נתן לנו התורה דיינו', שעם ישראל בעמדו בהר סיני היו בעלי השגות כל כך שהשיגו התורה בלי לקבלה, וא"כ זהו דיינו.

וא"כ לענ"ד נראה לי לחדש חידוש נפלא מאד כפי מה שמבאר במדרש הנ"ל דקודם מתן תורה לא היו

גדרו של 'ספק נזירות להקל', דאם אינו ברור מלשוננו שהוא מקבל עליו נזירות, אע"ג דאומר שנתכוין לנזירות, אינו נזיר. ולכן האומר 'הריני נזיר כשיהיה לפלוני בן', ושמע חבירו ואמר 'ואני', כיון דאינו ברור מלשוננו אם נתכוין להיות נזיר כמותו, הרי ליכא קבלת נזירות בכלל, ולכן אינו נזיר.

וכתב החזון יחזקאל, דאע"ג דלא קיימא לן כשיטת ר' טרפון, אלא אפשר לקבל נזירות על תנאי, דאינו צריך לידע בשעת קבלת נזירות שהוא עשה נזיר בודאי. אבל מ"מ צריך להיות ברור מלשוננו שהוא מקבל עליו 'נזירות', וגם אם מקבל עליו נזירות על תנאי, אבל כיון שברור מלשוננו שהוא מקבל עליו 'נזירות' על תנאי, מועיל. ברם אם אינו ברור מלשוננו שמקבל עליו 'נזירות', הרי זה חסרון בקבלת הנזירות. וזה

וז"ל: נראה ששיטת הרמב"ם היא, דנתי דלא סבירא לן כר' טרפון שסובר שלא ניתנה נזירות אלא להפלאה, ואין נזירות עד שיפרש אותה בלא שום תנאי (גדרים יט:). אבל לגבי הא שיהא בלשון קבלת נזירות לשון שיש בו ודאי קבלת נזירות, על זה דרשינן שפיר ד"כ יפליא לנדור נדר להזיר, שלא ניתן נדר של נזירות אלא להפלאה, שיהא לשון נדרו על קבלת נזירות לשון

ברור ומפורש, לשון שהוא ודאי קבלת נזירות. וכן כתוב בהדיא בקרית ספר, עכ"ל. והוסיף החזון יחזקאל, דלא רק אם אינו מבורר מלשוננו שמקבל עליו נזירות, דאינו נזיר, דחסר ב"כ יפליא, דאינו ברור שמקבל עליו נזירות. אלא אף אם מבורר בלשוננו שמקבל עליו נזירות, אבל אם עצם חלות קבלת נזירות מוטל בספק אם זה חל בציווי מסוים, ג"כ אינו נזיר, דאינו חשיב 'כי יפליא'. ולא דמי למי שמקבל עליו נזירות בתנאי דמועיל, אע"ג דחלות נזירות מוטל בספק, דהיינו משום דהספק תלוי בקיום התנאי, ולא משום דאיכא ספק בעצם חלות נזירות אם זה חל. אבל במקום דאיכא ספק אם בכלל שייך באופן זה חלות של נזירות, אז לא מיקרי 'כי יפליא', כי אינו ברור שהנזירות יחול.

ולכן כתב הרמב"ם דהאומר 'הריני נזיר ביום שכן דוד בא', דכיון שספק אם משיח יבוא בשבת, לכן לא חלה עליו נזירות בשבת, דהרי אין בקבלת נזירותו לשון שהוא ודאי קבלת נזירות, דעצם חלות הנזירות מוטל בספק, וז"ל: ויותר מזה כתב הרמב"ם (שם פ"ד ה"א): האומר הריני נזיר ביום שכן דוד בא, אם בחול נדר הרי זה אסור לעולם, [שהרי בכל יום ויום איכא לספקי שמא יבוא היום, וכיון שהדבר עומד להתברר כשיבוא, יש כאן משום נזירות שניתנה להפלאה, ואין זה בכלל ספק נזירות להקל, ושאינו מכרי שנגנב או שנאבד שאינו עומד להתברר], ואם בשבת או ביו"ט נדר, אותה שבת או אותו יו"ט מותר וכו', שהדבר ספק אם יבוא בשבת או ביו"ט או לא, הואיל והוא ספק ביום שנדר, לא חלה עליו נזירות, שספק נזירות להקל, עכ"ל. כלומר, הוא נדר שתחול עליו ביום שכן דוד בא בפועל, (לא כפר"ת עירובין מג:), וכיון דביום שנדר, הספק הוא אם היום הוא ראוי לביאת מלך המשיח, אין בלשון קבלת נזירות על האי יומא לשון שיש בו ודאי קבלת נזירות, ואין בלשוננו משום נזירות שניתנה להפלאה. והיינו שכתב בקרית

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **צדקת הצדיק** - לובלין, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקה בלייבט מקח"!
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

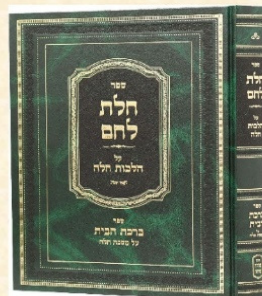
קח לך סניגור

הגאון האדיר שר התורה רבי יוסף ב"ר אפרים פישל ראזין זצ"ל
בעל הצפנת פענח

מתכווננים אנו להוציא לאור עולם ספר
'הגדרות צפנת פענח על התורה'
מי שרוצה להנציח שמו בהספר יתקשר למערכת
732-510-0560 gilyonmy@gmail.com

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר
חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מסכת חלה
במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

אפשר להשיג הספר בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית: עם הספר - ר' בנימין לעווין
ודרך יצחק מיטניק שליט"א 347-332-0000

הרה"ק בעל מגן אברהם מטריסק זי"ע, כתב בהקדמת הספר למי שילמוד ספרו 'מגן יהיה לכל ההוגים בו'

תולדות בעל החזון יחזקאל זי"ע

באחת הפעמים בהן התארח בישיבה בחג השבועות, דרש לפני בני הישיבה בעניני קבלת התורה, בין השאר הזכיר מה שהובא בגמ' (שבת פח:): בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה וכו' חמדה גנונה שגזזה וכו' קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם וכו', אמר לו הקב"ה למשה החזיר להן תשובה וכו', אמר להן וכו' מה כתיב בה לא תרצח לא תנאף לא תגנוב, קנאה יש ביניכם, יצה"ר יש ביניכם, מיד הודו לו, ע"ש.

ותמה מרן זצ"ל על שקלא וטריא זו, כי לכאורה טענו המלאכים שאין לתת את התורה לבשר ודם לאדם הגשמי, ובתשובתו חזק משה לכאורה את טענתם בהוכיחו תכונות אנוש, ולא דוקא מן המשובחות. ואולם אמר מרן זצ"ל כך היתה תשובת משה, התורה ניתנה כדי ללמדה ולקיים את מצוותיה, אך ללמוד בה יכול רק מי ששייך בקיום המצוות, כי אם חסר במעשה, חסר בהבנה ובלומדות.

עוונות, וא"כ טענו עם ישראל דכיון שהשגנו כל התורה בלי לקבלה, למה לנו לקבלה, דהא לא יהיה העולם רותח ולא יהיה עוונות, ורק בקבלת התורה יהיה העולם רותח אם לא יקיימו המצוות, וא"כ לטובת העולם יותר טוב דלא נקבל התורה, ורק מה שהשיגו במדרגותם שעלו בנבואה וברוח הקודש יותר ממה שהשיג יחזקאל הנביא, ודי בזה, וממילא יקיימו כל התורה והמצוות בהשגתם הגדולה והנוראה, וא"כ עם ישראל לא היו כפויי טובה ח"ו, אדרבה חיפשו הטוב וטובת העולם שהעולם לא יהיה רותח ולא יהיה סכנת השמדת העולם וגלוייתו.

ועל טענה זו של עם ישראל, הקב"ה לא הסכים, מפני שתנאי התנה הקב"ה במעשה בראשית שאם ישראל לא יקבלו התורה יתהפך העולם לתוהו ובוהו, כמו שאומר הכתוב 'אם לא בריתי חוקות שמים וארץ לא שמת', וא"כ בפועל מוכרחים לקבל התורה, כמו כשעושים ברית, זהו מעשה בפועל ובמצאות, ולא לקיים התורה רק בהשגות אפילו שהם היו במדרגות גדולות ונוראות, אלא לקבל התורה הקדושה בפועל, כיון שזהו תנאי במעשה בראשית. וא"כ יישבנו הקושיא שעמדנו עליה מקודם ודברינו נפלאים.

ועוד דרך אמרתי ליישב היתכן שישראל קבלו התורה בכפיה, ואמרתי על פי דברי הרמב"ם (פ"ב גירושין) שכופין על המצוות עד שאומר רוצה אני, מפרש הרמב"ם בזה דברים נפלאים, שבאמת הרצון האמיתי של האיש הישראלי לקיים את המצוות, אלא שהיצה"ר מתגבר ולא נותן לו לקיים המצוות, אבל כשכופין אותו, יורד ממנו היצה"ר, ונשאר רק הרצון האמיתי. וא"כ נראה לענ"ד שגם כאן היה כך, שמקודם אמרו בני ישראל 'נעשה ונשמע', וא"כ היה להם הרצון האמיתי לקבל התורה הק', אלא כיון ששמעו שאסרו עליהם עריות, כדכתיב 'בוכה למשפחותיו', שבכו על איסור עריות, נכנס בהם יצה"ר, ואז בכח היצה"ר לא

רצו לקבל התורה.

אבל האמת בלי יצה"ר היו רוצים לקבל התורה, ולכן שהקב"ה כפה עליהם הר כגיגית, בזה ירד מהם היצה"ר, ונשאר בהם הרצון האמיתי שלהם, וא"כ כבר קבלו התורה ברצון האמיתי שהיה להם מקודם בזמן שאמרו 'נעשה ונשמע'. (שערי זבול בראשית).

רצו לקבל התורה. אבל האמת בלי יצה"ר היו רוצים לקבל התורה, ולכן שהקב"ה כפה עליהם הר כגיגית, בזה ירד מהם היצה"ר, ונשאר בהם הרצון האמיתי שלהם, וא"כ כבר קבלו התורה ברצון האמיתי שהיה להם מקודם בזמן שאמרו 'נעשה ונשמע'. (שערי זבול בראשית).

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זוואלוב

כתב בהקדמת הספר, וז"ל:

ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועיני בלב נשבר ונדכה, נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא, די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבתי

וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר (שמות כ"א). הנה שרשי התורה והעבודה, בפסוק 'כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד', כאמר ז"ל (אבות פ"ה מ"א) והלא במאמר אחד יכול להבראות, שכל הבריאיה כולה נכללה במאמר בראשית שהוא היול, שהוא תמיד בין האין והיש ובין הכח והפועל, ולא סר כוחו ממנו, ומשם נמשכה החיות לכל הברואים מאין תמיד, ששם טוב הגנוז, שנאמר עליו 'ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית'.

ובזה מתורץ קושיית המפרשים (גור אריה שם ועוד) על המכילתא (מביאו רש"י), על פסוק 'וידבר אלהים את כל הדברים האלה', כל הדברים בדיבור אחד נאמרו, מה שאי אפשר לבשר ודם לומר ולשמע וכו'. דמקשים, אם באמת דאי אפשר לבשר ודם לומר ולשמע, למה נאמרו כך.

אבל האמת, כמו שבמאמר הקדום שהוא 'בראשית', נכללו כל הברואים שנתהוו מאין ליש, ומה שיתהוו עד סוף כל הדורות, כנ"ל ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, ולא נאמר בו מאמר, כי הוא שורש כל המאמרות, כי הוא הכלל והם פרטים, כמו כן היו צריכים כל הדברות להאמר במאמר אחד, כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד, כי העשרה מאמרות ועשרת הדברות, בזה נברא העולם ובוהו הועמד העולם וכו'.

והנה באמת אעפ"כ קשה, למה באמת היה בשעת הבריאיה כך ובשעת מתן תורה כך. והתירוצי על זה כדרשות רז"ל עה"פ 'בראשית', בשביל ישראל, ובשביל התורה, כי בישראל כתיב 'קודש ישראל לה' ראשית תבואתו', ובהתורה כתיב 'ה' קנני ראשית דרכו' וגו' ואהיה שעשועים יום יום', דאמרו רז"ל אלפים שנה קדמה תורה לעולם, וכידוע ששרשי התורה הוא בחכמה' ובנינה', שהם קודם לעולם, כי עולם חסד יבנה וכידוע.

והנה כמו ששרשי הבריאיה שהם שמים וארץ, שהם כללות הבריאיה, כאמר ז"ל עה"פ 'את השמים' לרבות תולדותיהם, ואת הארץ וכו', היו נבנעלם בחכמה ובנינה, כדכתיב 'ה' בחכמה יסד ארץ כונו שמים בתבונה', 'בראשית' הוא בחכמה כתרומה, 'ברא אלהים' הוא בינה, ובהם נכללו 'את השמים ואת הארץ'. כמו כן שרשי התורה תלוי בשני דברות, שהוא 'אנכי', ולא יהיה לך', שהם מוחא ולבא, כי עיקר האמונה הוא במוחין שבראש, ומשם שרשי כל מצות עשה, ועיקר הל"ת תלוי בלב, כדכתיב 'ולא תתורו אחרי לבבכם' זו מינות, 'אחרי עיניכם' זה הרהורי עבירה (ברכות יב:).

כי השורש הכל הוא האמונה, כאמר ז"ל בא חבוק והעמידם על אחת, וצדיק באמונתו יחיה, כי שרשי כל הרע ח"ו נצמח מכפירה באלקות, כי אם היה אמונתו תמיד נגד עיניו, לא היה בא לשום רע וכידוע, ועיד"ז אפי" ח"ו כשנופל האדם לעומקי הרע, כשישים אל לבו ומוחו אמונתו יתברך באמת במוחו ולבו שהם שרשי השמים והארץ וכו', יוכל להתחדש ולהעשות בריה חדשה, כי ממשיך עליו מהתורה שקדמה לעולם אלפיים שנה, ששם עדיין לא היה התגלות לרע, ומזה יוכל ג"כ לתקן מדותיו, שהם שרשי בנין העולם, כדכתיב 'כי ששת ימים' עשה ה' את השמים ואת הארץ' וכידוע.

וזהו 'בראשית' בשביל ישראל ובשביל התורה, ר"ל בשביל ישראל, שיוכלו לשוב מעומק נפילתם אחר התיישבם במוחא ולבא באמת, לכן נכללו כל הברואים, 'בראשית' שהוא חכמה, 'ברא אלהים' הוא בינה, 'את השמים ואת הארץ', בכדי שיומשך משם החיות אחרי נופלם ח"ו. וזהו 'ברוך ה' יום יום יעמס לנו האל ישועתינו סלה', ר"ל שמכח יום יום, שהם ב' אלפים שנה שקדמה תורה לעולם, משם נובע התחדשות מעשה בראשית בכל יום תמיד, ומשם ישועתנו סלה, בלי הפסק כלל.

מוסרי הג"ר אלחנן יוסף הרצמאן זצ"ל

'מבטיח אני להעושים לטובת נשמות' אלחנן יוסף בן שמואל וצפורת, להתפלל בעדם שיהיה נפקד בכל מה שצריך במהרה דיין'

בנוהג שבעולם כשבני זוג מתחתנים, מיד הכל מתעניינים ושואלים אותם איך הם מסודרים בדירה ברהיטים ובפרנסה, ביחוד דשים בנושא זה של הדאגה לסידור הזוג המחתנים הורי הזוג, שכל שיחם ושיגם בזאת לפני החתונה וגם לאחריה. יש הורים שמקדימים להקדיש דאגתם בנושא זה כבר מיד עם בא ילדם לאויר העולם, ולמן היום הראשון להילודו הם חוסכים כסף יום יום ומפקידים לצורך הנדוניה וסודר הזוג, ורבים הם גם הבנים שנוטשים את הגמרא בגיל מוקדם מפני שהם מתחילים לדאוג לסידורם אחרי נשואיהם, הנושא הזה הפך לדאבון לב לשיגרה בפי הכל לשיחת הבריות יום יום וכמעט נעשה ענין של מנהג המדינה.

אל לה לאשה להתרגש אם יתלכלך משהו או יישבר עם חזרת הבעל מהעבודה, והילדים מבית ספרם, ואל לה לפצות פה זועם בגערה של כעס ורוגז, כי זה עלול לגרום לתגובה נגדית, וגפרור קטן יכול להצית אש מתלקחת, ואפילו אם יעלה הדבר לכבות את האש, הרי העשרה משהאש הדועכת ימשיך לשאת את ריחו המחניק לזמן רב, ומוטב שלא להתחיל בדבר, כי כל סכסוך מביא לקרבות, ולא קרבות שמכפרים אלא שמביאים לעוד חטאים רח"ל.

דגל מחנה אפרים להרה"ק רבי משה מחנה אפרים ב"ר יחיאל

מיכל זי"ע

בעל 'אהבת ישראל' מויזניץ

זי"ע היה אומר:

ללמוד 'דגל מחנה אפרים',

מסוגל לבנים טובים

והייתם לי סגולה. יש לומר הרמז בזה שיהיו ישראל נאחזים באגודה אחת ויהיה להם אחדות זה עם זה, כי שתי בחינות 'סגול', ו'סגולתא' [הוא טעם המקרא 'מונח סגול'], והחילוק הוא ביניהם 'סגול' הוא כך. ו'סגולתא' הוא כך. ובין כך ובין כך צריך כל אחד לחבירו אף שנכתב למטה הימנו, ומשל על זה הוא מחשבונו שיש נקודה הנקרא 'נול' שהוא אפס, שהוא בעצמו אינו מראה על שום חשבון כלל, רק שהוא מועיל להורות על חשבון אות שאחריה שעולה לחשבון יותר כידוע, נמצא שבהוספת נקודה אחת אף שאינו כלום בעצמו, עם כל זה מועיל לכל הבא אחריו לתוספת מרובה למאות ולאלפים ולרבבות.

כן הוא הנמשל עם בני ישראל שטוב להם שיהיו נאחזים תמיד יחד בחבורה אחת, ואז אף אותם שהם פחותים במעלה, מועילים לחבריהם להתקדש בקדושה יתירה ולהשיג יותר במושכלות בתוספת מרובה, כמשל הנ"ל, וכשהם מתאחדים למטה אז גורמים שיתאחד שורשם ג"כ למעלה, והוא שמרמז 'והייתם לי סגולה', היינו שתהיו בבחינת 'סגול', ו'סגולתא' שהעליון צריך לתחתון ממנו, והתחתון צריך לעליון ממנו, כן אתם תהיו נאגדים תמיד באגודה אחת, ואז יתאחדו ג"כ שורשכם, וזהו 'והייתם לי סגולה', היינו שגם בעולם העליון תהיו סגולה כשתהיו למטה באחדות אחד, והבן.